

Vier boeken over Hannah Arendt, door Joop Berding www.joopberding.com/Arendt

Onderstaand een korte karakteristiek van de vier boeken die ik tot nu toe over het werk van Hannah Arendt (1906-1975) schreef. Je kunt zo kijken welk boek je op het eerste gezicht het meeste aanspreekt. Ben je vooral pedagogisch geïnteresseerd (1) of wil je meer weten over professioneel werk (2)? Of ben je op zoek naar een diepgaande studie naar Arendts werk in zijn totaliteit? (3) Of gaat het om een eerste kennismaking, een eerste indruk van haar denken? (4) De keuze is aan jou...

Joop Berding
**'IK BEN
OOK EEN MENS'**
*Opvoeding en onderwijs aan de hand van
Korczak, Dewey en Arendt*

(1)

JOOP BERDING
**Aan
het
werk
met
Hannah
Arendt**
*Professionalisme,
onderwijs, zorg
en sociaal werk*

(2)

JOOP BERDING
**DE WERELDEN VAN
HANNAH ARENDT**
LANGE LUNEN IN LEVEN EN WERK

(3)

**HANNAH
ARENDT**
Levenswijsheden
SAMENGESTELD DOOR
Joop Berding

(4)

1. "Ik ben ook een mens." Opvoeding en onderwijs aan de hand van Korczak, Dewey en Arendt. 2019, 3^e druk. Culemborg: Phronese. €20,95. Via <https://www.bol.com/nl/nl/p/ik-ben-ook-een-mens/9200000093747728/?bltgh=njK3VHia627akkfs1zpB9Q.2> 9.10.ProductTitle of je boekhandel.

Joop Berding
**'IK BEN
OOK EEN MENS'**
*Opvoeding en onderwijs aan de hand van
Korczak, Dewey en Arendt*

In dit boek geef ik in de Inleiding aan dat het me gaat om de visie op het kind als mens. Het derde deel is gewijd aan hoe Arendt dit ziet. Hoe kijkt zij als politiek denker naar het onderwijs? Wat is voor haar de betekenis van het naar school gaan? Wat wordt van leraren gevraagd? Kernbegrippen zijn: verantwoordelijkheid, tussenruimte en inleiden in de wereld.

Van de vier boeken is dit het meest praktijknabije.

2. Aan het werk met Hannah Arendt. Professionals in onderwijs, zorg en sociaal werk.

2018, 2^e druk. Leusden: ISVW. €20,95. Via https://www.bol.com/nl/nl/p/aan-het-werk-met-arendt/9200000079245049/?bltgh=n41oGoLWnoJzgoY-5LNJzg.2_10.31.ProductTitle of je boekhandel.

In deze door mij geredigeerde bundel geef ik in de Inleiding een uitgebreide inleiding op het leven en werk van Arendt. Ik bespreek de kern van haar denken over politiek en maatschappij en over het geestelijk leven. Ook introduceer ik enkele kernaspecten van professionaliteit. In de negen hoofdstukken daarna bespreken de medeauteurs Arendts ideeën op het gebied van onderwijs (over de school, over gezag, over opleiden, onderwijs aan vluchtelingen), zorg (over verpleging, eigen kracht en organisatie) en sociaal werk (over de uniciteit en onvoorspelbaarheid van het sociale leven).

De beschouwingen in deze bundel zijn praktijkbetrokken, maar iets reflectiever van karakter dan in het eerste boek.

3. De werelden van Hannah Arendt. Lange lijnen in leven en werk. 2021. Soest: Boekscout.

€23,99. Via https://www.bol.com/nl/nl/p/de-werelden-van-hannah-arendt/9300000045103082/?bltgh=gb-5Mr02yVn-o9605KFD-w.2_9.10.ProductTitle of je boekhandel.

Dit is een geheel ander boek dan 1. en 2. Het biedt een totaaloverzicht over (bijna) alles wat Arendt heeft geschreven, vanaf haar proefschrift over Sint-Augustinus (1928) tot en met postuum gepubliceerd werk (2018). Na een inleidend hoofdstuk met de grote lijnen van leven en werk worden alle boeken en vele kleinere publicaties besproken. Steeds wordt de

persoonlijke, politieke en intellectuele context geschetst waarin deze tot stand kwamen. Ook worden steeds de “lange lijnen” tussen de werken beschreven die ze met elkaar verbinden. Ik maak gebruik van brieven en dagboeken en veel secundaire literatuur. Het vraagt even doorzetten (bijna 400 pagina’s) maar dan heb je een overzicht over het gehele leven en werk van deze belangrijke politiek denker, een van de belangrijkste publieke intellectuelen van de 20^e eeuw.

4. Hannah Arendt *Levenswijsheden*. 2022. Utrecht: KokBoekencentrum. €20 hardback (E-book €11,99). Via <https://www.kokboekencentrum.nl/boek/hannah-arendt/>, of <https://libris.nl/boek?authortitle=joop-berding/hannah-arendt--9789043538756> of je boekhandel.

Ook dit boek heeft weer een heel andere invalshoek van de eerste drie. In dit boek heb ik 284 citaten verzameld uit het hele oeuvre van Arendt. Het zijn prikkelende, provocerende en ontroerende uitspraken, uit haar boeken, brieven en dagboeken. Op deze manier maak je kennis met de breedte en de diepte van de denkwerelden van Arendt. Ik laat de citaten voorafgaan door een beknopte biografie en sluit ze af met een beschouwing over de betekenis van Arendts levensfilosofie voor de wereld van nu. Ook geef ik enkele suggesties als je je verder wilt verdiepen in haar werk. De uitgever omschrijft het als een ‘geschenkboek’ en dat vind ik wel raak getypeerd.